

Norrköpings kommun
norrkoping.kommun@norrkoping.se

Rektorn vid Tåby skola
bjorn.gagner@edu.norrkoping.se

Beslut för grundskola och fritidshem

---

efter tillsyn i Tåby skola
i Norrköpings kommun

Tillsyn i Tåby skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Norrköpings kommun under 2012 och 2013.

Tåby skola besöktes av Skolinspektionen den 6 mars 2013.

Fakta om skolan

Tåby skola ligger på Vikbolandet cirka 1,5 mil sydost om Norrköpings centralort. På skolan går 145 elever i förskoleklass och årskurserna 1–6. På fritidshemmet som tillhör skolan går 77 elever. Många elever är beroende av skolskjuts för att komma till skolan.

På skolan finns tre arbetslag; ett för förskoleklass och årskurserna 1–3, ett för årskurserna 4–6 och ett för fritidshemmet. Skolan har ett samarbete med Dagsbergs skola inom flera områden, exempelvis gällande utvecklingsarbetet, elevhälsa och arbetet för att skapa trygghet.

Skolan leds av en rektor som även är rektor för fritidshemmet samt för Dagsbergs skola med tillhörande fritidshem. Rektorn bildar en ledningsgrupp tillsammans med personal från de båda skolenheterna.

Skolinspektionen har tagit del av skolans egen sammanställning av måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen/kunskapskraven i årskurs 3 år 2009–2012. Sammanställningen visar att resultaten har varierat under tidsperioden. År 2012 var det någon enstaka elev som inte nådde kunskapskraven i ämnena svenska och matematik. Från och med år 2012 finns kunskapskrav även i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. Även i dessa ämnen är det någon enstaka elev som inte når kunskapskraven.

Skolans sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen i årskurs 5 åren 2009–2011 och årskurs 6 år 2012 visar att resultaten varierar även här. År 2012 når samtliga elever kunskapskraven i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, biologi, fysik, kemi, slöjd och teknik. I resterande ämnen finns enstaka elever som inte når kunskapskraven. Lägst resultat nås i ämnet engelska.

Helhetsbedömning

Det är ett fåtal elever på Tåby skola som inte når kunskapskraven. Lärarna arbetar för att snabbt fånga upp elevernas eventuella svårigheter, för att kunna sätta in tidiga insatser som motsvarar behoven.

På skolan och fritidshemmet bedrivs ett aktivt arbete för att skapa en trygg miljö för eleverna, fri från kränkningar. Rektorn framhåller särskilt personalens aktiva arbete för att skapa en god social situation på skolan. Bland annat genomförs gemensamma aktiviteter och det finns rutiner för trygga övergångar mellan förskola och skola samt ett väl fungerande faddersystem. Av tillsynen har inte framgått annat än att eleverna överlag är trygga på skolan och i fritidshemmet.

Personalen är engagerad i att utveckla skolans och fritidshemmets verksamhet för ökad måluppfyllelse. Rektorn utgör ett stöd för personalen i arbetet med att utveckla verksamheten. Det är emellertid viktigt att de olika utvecklingsprojekten dokumenteras

systematiskt, så att de blir en del i ett uthålligt och strukturerat arbete som fokuserar på en långsiktig utveckling.

Tåby skola är en förhållandevis liten skola, med en klass i varje årskurs. I flera ämnen undervisar bara en lärare. Skolinspektionen ser det därför som särskilt viktigt att lärarna fortsätter det påbörjade samarbetet inom skolan och med andra skolor för att säkerställa att bedömning och betygssättning är rättvis och likvärdig i alla ämnen.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 2 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Norrköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Säkerställa att planen mot kränkande behandling synliggör fritidshemmet både avseende behov och konkreta åtgärder.
- Säkerställa att det framgår en ansvarsfördelning för främjande och förebyggande insatser.

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) framgår att planen ska avspegla och utgå från förhållandena i varje enskild verksamhet.

I Tåby skola finns en plan mot kränkande behandling som omfattar förskoleklass, grundskola och fritidshem. Planen uppfyller till stora delar författningarnas krav. Av planen framgår exempelvis insatser som skolan genomför under läsåret för att skapa trygghet och motverka kränkande behandling. Det framgår dock inte alltid en tydlig ansvarsfördelning för utförandet av de främjande och förebyggande insatserna.

Trots att planen ska omfatta fritidshemmet framgår inte konkreta åtgärder utifrån fritidshemmets specifika förutsättningar och behov. I den kartläggning som görs gällande trygghet och trivsel synliggörs inte situationen särskilt för verksamheten på fritidshemmet. Istället gäller exempelvis enkätundersökningar situationen i skolan som hel-

het. Personalen på fritidshemmen är dock med och diskuterar vad som framkommit i kartläggningen.

Personal i fritidshemmet genomför insatser som särskilt gäller för fritidshemmet. Det är dock inte alltid som dessa åtgärder beskrivs i planen. Exempelvis gäller det rutiner som följs i övergången mellan förskola och fritidshem för att elever och deras föräldrar ska vara trygga i detta. Personal i fritidshemmet beskriver att eftersom fritidshemmets behov och insatser inte framgår specifikt i planen, behöver de diskutera vilka av insatserna som gäller fritidshemmet eller översätta de insatser som beskrivs i planen så att de passar fritidshemmets verksamhet.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Norrköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att det av åtgärdsprogrammet framgår hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Säkerställa att åtgärdsprogram utarbetas i de fall en utredning har visat att elever på fritidshemmet är i behov av särskilt stöd.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att det i dessa fall ska utarbetas ett åtgärdsprogram. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet har en central roll i skolans arbete med särskilt stöd genom att vara en hjälp för personalen när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. Det är samtidigt en skriftlig bekräftelse på de stödåtgärder som ska vidtas och bidrar till att ge en överblick.

På Täby skola utarbetas åtgärdsprogram för elever som ges särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram som utarbetats på skolan under 2011 och 2012. Av åtgärdsprogrammen framgår vilka behoven är och hur de ska tillgodoses. Dock saknas information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet fattas.

Det är sällsynt att åtgärdsprogram utarbetas för elever på fritidshemmet, men det har förekommit enligt personalen. Enligt rektorn skrivs inte åtgärdsprogram för elever i fritidshemmet, utan insatser dokumenteras på annat sätt. Av intervju med personal i fritidshemmet framgår att de kontinuerligt följer upp elevers olika behov och planerar åtgärder för hur verksamheten på bästa sätt kan anpassas för att tillmötesgå dessa. Det

skrivs också protokoll från dessa möten, utan att elevernas namn anges. Personalen uppfattar inte att någon elev har haft behov av särskilt stöd på flera år.

Skolinspektionen ser positivt på att personalen anpassar verksamheten efter elevernas olika behov. Samtidigt vill Skolinspektionen betona vikten av att rektorn och personalen för en diskussion om i vilka fall utredning och eventuellt åtgärdsprogram kan vara aktuellt för elever i fritidshem. Skollagens kapitel 6 gäller även för fritidshemmet. Detta innebär att om en elev uppvisar svårigheter i sin situation på fritidshemmet, så ska samma process gällande utredning och eventuellt utarbetande av åtgärdsprogram försiggå som sker då en elev riskerar att inte nå kunskapskraven eller uppvisar andra svårigheter i grundskolan.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att åtgärdsprogram inte utarbetas helt enligt författningarnas krav.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Norrköpings kommun en anmärkning.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Skriftliga individuella utvecklingsplaner innehåller inte omdömen enligt författningarnas krav om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i varje ämne eleven får undervisning i.

Motivering

Skriftliga individuella utvecklingsplaner utgör en del i skolans fortlöpande arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Tillsynen visar att lärarna genomför utvecklingssamtal varje termin och i samband med dessa utarbetas skriftliga individuella utvecklingsplaner för eleverna. Av både Skolinspektionens enkäter och av huvudmannens/skolans egna enkäter riktad till elever och föräldrar framgår att de flesta är nöjda med den information skolan ger om elevens kunskapsutveckling.

Skolinspektionen har tagit del av en skriftlig individuell utvecklingsplan som upprättats vid Täby skola höstterminen 2012. Skolan beskriver i denna plan insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Elevens kunskaper och utvecklingsmöjligheter beskrivs.

Skolinspektionen ser det som angeläget att lärarna tillsammans definierar de värdeord som används i omdömena så att informationen till elever och föräldrar om elevens kunskapsutveckling blir tydlig. Det handlar exempelvis om värdeord som "relativt väl" och "ett i huvudsak fungerande sätt".

I planen saknas omdöme om elevens kunskapsutveckling i ämnet musik. Omdömen skrivs också i block för samhälls- och naturorienterande ämnen. Skolinspektionen vill därför förtydliga att även vid ämnesövergripande undervisning ska eleven få omdömen i varje enskilt ämne utifrån kunskapskraven. Undantag från detta är undervisningen i årskurserna 1–3 i grundskolan där det finns kunskapskrav för NO respektive SO.

Utifrån ovanstående bedömer Skolinspektionen att det finns brister i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna. Dessa måste rättas till så att planerna helt utarbetas utifrån författningarnas krav. Eftersom det av tillsynen inte framgått annat än att informationen till elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling i huvudsak är god, så bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig. Rektorn förutsätts åtgärda bristen och någon redogörelse behöver inte lämnas till Skolinspektionen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Det saknas dokumentation som ger en samlad bild av skolenhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av Skolverkets allmänna råd och kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98), framgår bland annat att rektorn bör skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet. Det är angeläget att rektorn ser till att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet systematiseras och sammanställs så att den går att analysera. Personal, elever och vårdnadshavare behöver en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra val och påverka utbildningens utveckling.

Av tillsynen framgår att rektorn tillsammans med skolans personal bedriver ett arbete för att utveckla verksamheten på Täby skola. Mycket arbete har lagts ner på att tolka och förstå läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11). Exempelvis handlar det om att formulera kunskapskraven så att eleverna förstår dem och

att utveckla språket som används vid kunskapsbedömning. Ett annat utvecklingsarbete bedrivs runt hälsa och rörelse, där koppling har gjorts till flera av skolans ämnen samt till mål för fritidshemmet. Skolan och fritidshemmet arbetar också med ett kvalitetsverktyg. Med verktygets hjälp beskrivs verksamheten inom vissa delar och utvärderas/skattas årligen utifrån svar på enkäter till elever, personal och föräldrar. Verktyget är inte anpassat till fritidshemmets uppdrag och mål, men det används i den utsträckning det går även för denna verksamhet.

Även om utvecklingsarbetet utvärderas kontinuerligt och till viss del dokumenteras, saknas en systematisk dokumentation som visar planering, genomförande, uppföljning och analys/utvärdering. Det saknas dokumentation som ger en samlad bild av skolenhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete. Skolinspektionen bedömer därför att det på skolenhetsnivå finns brister i dokumentationen av kvalitetsarbetet. Det är viktigt att den dokumentation som finns ger en tydlig information om den samlade bilden av utbildningens kvalitet till såväl personal som till elever, vårdnadshavare samt för allmänhetens insyn.

Eftersom det på Tåby skola bedrivs ett aktivt arbete med att utveckla verksamheten och detta arbete till viss del dokumenteras, så bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig. Rektorn förutsätts åtgärda bristen och någon redogörelse behöver inte lämnas till Skolinspektionen.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har avdelningsjurist Carin Holtz och utredare Rut Hård af Segerstad deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Josefin Brüde Sundin
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).